

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetes árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre . . . . . 10 frt.—kr.
 Fél évre . . . . . 5 „—
 Negyed évre . . . . . 3 „—
 Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvanötöze 1564. szám. Duna-örszék háza szerkesztőségében bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben
 TELERDŐ K. LAJOS és FÜ.
 OSÁTHY KÁROLY könyv-
 kereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyv-
 nyomdájában a postahivataloknál.

Hirdetési díj
 Nagy hasábnos petit sorozat 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű és sűrűbb
 hirdetések alk. szerinti a leg-
 o l o s s ó b b á r t v é t e m e k t e l .
 Bélyegdíj minden különbejá-
 rásért 20 kr.

„Nyilvánt.”-ben megjelenő közle-
 mény minden petit sora 20 kr.

Hirdetéseket felvételek a kiadó
 hivatalban, KUTASI T. könyv-
 nyomdájában, valamint KUTASI
 MAN H. könyv. irodájában is.

Más nékiül vagy bérmentés nélkül
 beadványok nem vétel-
 nek figyelembe.

Kéziratok visszaküldés
 nem történik.

Szélsend.

(K. B.) Fergeg ha van keletkezőben: megelőzi temetői csend. A nagy természet törvényei a népek életében is nyilvánulnak, a kitörni készülő vihar halálos csend előzi meg, csak azután hangzik távolból a tompa mennydörgés.

Már nálunk itt volt a mult hetekben a vihar előszele, de az már azóta elült. Harczias kiáltások járták be a hazát, de a zaj már elmúlt. Most ismét szélsend van.

A Hentzi-Janszki ügy háborította fel a kedélyeket. Heves hírlapi cikkek jelentek meg, interpellációk történtek az országgyűlésen, utcai tüntetések voltak napirendben, — még vér is folyt, de még annál több tinta. Most pedig minden elmúlt.

Volt-e okunk a felháborodásra?
 Igen.
 Kapott-e a megsértett nemzet elégtételt?
 Nem! Sőt sérelme csak fokozódott az által, hogy Janszkit nem csapták el, nem is helyezték át Budapestről, hanem 3 hónapi vakációzt adtak neki, — Albrecht főherceg pedig, ki tüntető toasztot tartott a hadsereg osztrák szelleme mellett, legfelsőbb helyről elismerő levelet kapott.

Es az arezul vert nemzet mindezeket szépen zsebre rakta. A felháborodás tüze szalmaláng volt s a magyar nemzet ismét gyáva pulyák seregének bizonyult.

Közbe jött Lajos bajor király tragikus halála s ez lett a mult napok főbeszéd-tárgya s időközben megfellegettünk arról, hogy sokkal fontosabb kérdés van nálunk a szőnyegen.

E kérdés pedig nem oly jelentéktelen, hogy könnyen megfellekeshetnénk róla, hisz Magyarország közjoga, államisága van megtámadva az által, hogy legmagasabb körökben dokumentáltatott az, hogy a közös hadsereg nem közös, hanem osztrák hadsereg, mely Magyarországra csak annyiban tartozik, hogy fiait a fekete-sárga zászló alá felelkelet, a magyar ifjuság drága vérért elpazarolja dicstelen háborukban, — Magyarország pedig — saját keblén melengette a kigyót, mely már Isten tudja hányszor megmarta — évente milliókat költ rá.

Szépen vagyunk.
 Ha így haladunk tovább, ha ily közhányók, ily gyávák leszünk ezentúl is

jogaink megvédésében, egy reggel arra találunk ébredni, hogy bekebeleztek bennünket az összbirodalomba, — akkor talán már Tisza Kálmán is elhiszi, hogy szerencsétlen politika volt elveinek szegre akasztása!

Tisza Kálmán most különben a számalom érzetét kelti fel maga iránt. — Óriási hatalomnak hitte magát s saját törpességének öntudatára jutott. Egy generális sértő provokációjára kimondta az országgyűlésen, hogy stápointatlan és helytelen s megígérte, hogy hasonló események a jövőben nem fognak előfordulni, — és e generális (a kinek pedig olyan kicsiségnek kellene lenni egy miniszterelnök mellett, mint a lomniczi csucs mellett a Basahalom) nem kapott semmi büntetést, őt pedig csaknem elcsapták, hogy miként merete a k. k. Armeét megsejteni!

Fogd be ezentúl a szádát, jó magyaram! Eddig, ha már egyebet nem tehetél, szabad volt legalább káromkodnod, — ezentúl már az se lesz szabad, lakatot tesznek a szádra. Még csak füttyölnöd se lehet!

De így kell nekünk! Miért akartunk osztrákból lenni az osztráknál, lojalisabb a császár-király utolsó lakájánál, szolgálóiból lelkü a paradés kocsisánál.

Az a nemzet, mely saját méltóságáról megfellekeshet, nem érdemes arra, hogy szavát figyelembe vegyék. S a ki jármot hagy nyakába tenni, méltó rá, hogy azt hordozza is, míg össze nem dől a korbács alatt!

Országgyűlés. A képviselőház tegnap ülése is rövid volt. Alig egy óra alatt letárgyalta a ház a napirendre tűzött tárgyakat, melyek vita nélkül intéztettek el. Csupán az előadók beszéltek. A felsőbb bírósági szemlélyeknek az igazságügyminiszteriumban való alkalmazásáról szóló törvényjavaslatról az előadó Busbach után felszólalt Fabiny miniszter is. Az ülés elején Tisza Kálmán nyilatkozatot tett a folyó ülésszak bezárása és a harmadiknak összehívása iránt. E szerint tekiutve, hogy az osztrák képviselőház a vámtarifát módosításokat tett, ez nem fog ez alkalommal a főrendiházban tárgyalatni s mint hogy a jelen ülésszak már is belenyúlt a nyárba, a napirendre tűzötteken kívül a kormány újabb tárgyat nem kíván kivételni, mihez képest a jelen ülésszak szombaton be fogna záratni s a harmadik szeptember 18-ára egybehivatni. A ház belenyugodott a miniszterelnök emez előterjesztésébe. Polónyi Géza meg az „Adria”-val kötött újabb szerződésre vonatkozó javaslatot is fel kívánta vétetni, de Tisza oda nyilatkozott, hogy az egyfelől kelleltetné a ház szétoszlását, másfelől a társu-

latra nem járul semmi hátrány abból, ha a javaslat meg most nem válik törvényvé. A ház e tekintetben is hozzájárult a miniszterelnök nézetéhez.

A hercegprímás jubileuma megnemelésére történő előkészületek mind nagyobb mérvet öltének. A fővárosi törvényhatóság kebelében mozgalom indult meg, hogy a főváros hivatalosan is részt vegyen a jubileumon, tekintettel arra, hogy a hercegprímás nemcsak az ország legnagyobb méltóságainak egyike, hanem a fővárosnak is megyes püspöke. E végből a 45-ös bizottság Királyi Pál elnöke alatt ülést tartott, a melyen elhatározták, hogy a szerdai közgyűlésen indítvány fog tétetni, mikép 1. a fővárosi törvényhatósága a főpásztori jubileuma alkalmából felirattal üdvözölje; 2. őt Budapest dísz polgárává válasza, s 3. ugy az üdvözölő feliratot mint a diszpolgári oklevelet az ünnepély napján nagyobb küldöttség nyujtsa át a hercegprímásnak.

A vámtarifa. Becsi és budapesti kormánypárti lapok egyaránt jelentik, hogy a vámtarifa egyelőre levétetik a törvényhozások napirendjéről s így a magyar képviselőház ülésszaka e héten véget ért. A Nemzet s a Pester Lloyd arra utalnak, hogy az osztrák kormány, ígérte értelmében, arra lenne kötelezve, hogy a vámtarifát az osztrák uralkodásban igyekezzenek most változtatlanul elfogadtatni s aztán újra tárgyalatni a képviselőházban. A Fremdenblatt cikkéből azonban az tűnik ki, hogy az urak háza most nem fogja tárgyalni a tarifát, hanem az osztrák kormány a magyartól újabb engedelmeket vár. Ugy látszik, a vámtarifa még sok meglepetéssel fog járni.

A reichsrathból. A reichsrath képviselőházának szombati ülésében a vámtarifa tárgyalásának a fa- és csontárak tételénél az antiszemita zajos jelenetet idézték elő. Türk képviselő reflektált Exner udvari tanácsos egyik mult ülésen tett azon megjegyzésére, hogy a favámok sürgetése — e vámot Türk kívánta — csak beszámíthatatlan emberektől indulhat ki. Türk tiltakoztat a tisztességtelen nyilatkozat ellen. (P a t t a i k ö z b e k i á l t : Ez a német-osztrákok finom műveltsége.) E nyilatkozat — folytatta Türk — sokkal tisztességtelenebb és gorombább volt, mint mindaz, a mit én a házban a semizásánál felhoztam s nekem legalább megvan azon mentességem, hogy nem udvari tanácsos, hanem csupán paraszt ember (Türk tényleg baromros) vagyok. Minthogy most divatos azokat, kik valakire kegyelmetlenekké váltak, örülteknek nyilvánítani, csodálkozom, hogy Exner udvari tanácsos az antiszemita nyakára bizottságot nem küldött lelki állapotuk megvizsgálása végett. (S o m a r u g a : Valóban szükséges lenne. — Türk kiáltva: Ez a j a s a g ! — S c h ö n e r e r kiáltva: Jobb ostobának, mint gaz fickónak lenni! Eljenzés az antiszemita padon. Nevetés.) Ezután Exner felelt, azt mondván, hogy multkor állítás nem tisztességtelen, hanem csak goromba s neki jogában van, ha helyen valónak tartja, gorombáskodni. Ezzel az érdekes epizod véget ért.

A bajor kérdéshez. A párisi gróf megcáfolja azon hírt, mely szerint nála lépéseket tettek egy oly kölcsön ügyében, a melyet II. Lajos bajor király anyagi helyzetének orvoslására kellett volna felhasználni. A bajor főrendiház egyhangulag jóváhagyta a regensségeknek Luitpold herceg által való átvételét és folytatását. Ottónak, a szerencsétlen örült új királynak e hó 15-én adták tudtára, hogy mi történt. — Matzen báró, a főudvarmester és a királygyámja, és Preukh tábornok, a király-masodik gyámja megjelentek Fürstenriedben, s bejelenték neki, hogy II. Lajos meghalt. Ottó nem látzott e szavakat érteni, mert meg sem mozdult, semmit rá nem szólt, ugy, hogy az udvaroncoknak azt a benyomást kellett nyerniök, hogy Ottó megrendítő hirteljesen érintetlenül hagyta, s hogy tehát szelleme tökéletes sötétségbe van burkolva. Ezután eleje terjesztették a trónörökös sorrendjét, és fölolvasták előtte a regens proclamációját. Ez utóbbi teljesen közömbösen hagyta, de a midőn a két ur „fölség”-nek szólította az új királyt, I. Ottó mosolygott, látható örömeinek néhány szóval és kézmozdulattal kifejezést is adott, félhalkan többször ismételte e címet, s ezt mondta kormánykijáráskor: „Ezentúl te is köteles vagy engem fölségednek nevezni!” S hogy e címet gyakorta hallhassa, folyton maga elé idézi a szolgákat. A cím hallata óta visszamelekezett Münchenre is, s gyájk oda visszatérni. De ezen óhaját teljesíteni nem lehet. Ottó mint király is ott marad Fürstenriedben. Udvartartását ugyan megnagyobbították, az örökét megkésztették, királyi pompával is körülvesszik, de az azért mégis csak árnykirályság, s Bajorország történetében csak neve fog szerepelni, tettei nem.

A bolgár ügy. Sandor bolgár fejedelem állását a német politikai világ ismét veszeélyeztetettnek tartja. Külső és belső vonadalmak egyaránt fenyegetik őt, kétségkívül az orosz politika részéről. Igen természetes, hogy Pétervárott nem szívesen látják a bolgár viszonyok megszilárdulását s mindent elkövetnek, hogy a nép körében elégtelenségek keltsenek. A bolgár miniszterek között legutóbb felmerült vizsályokat is külső fondorlatokra vezetik vissza.

T a n ü g y .
 — A hazai közoktatás állapota. —
 Eötvös felelős tanácsos Trefort Ágost vallás- és közoktatási min. kir. miniszter 14-ik jelentése a közoktatás állapotáról.
 Ennek a figyelemreméltó jelentésnek több adatait szándékozunk ismertetni.
 Magyarország területén 280,390 négyszög kilométeren 13,719,603 lakosral állapítottatván meg, esik minden négyszög kilométerre átlagosan 48, mind lelek.
 A tanköteles gyermekek száma 1884-ben 2,276,917 s három év alatt 157,241 el gyarapodott, ugy, hogy minden négyszög kilométerre 8, minden ezer lakosra 165 tanköteles gyermek jutott, de tényleg azonban csak 1,800,731 (79%) járt iskolába, vagyis minden

A „DEBRECZEN” TARCZÁJA.

„Sängerei”.
 Komédia ma már az élet, Bohócoknak áll a világ!
 Mig a művész, koldus-botjával,
 Bolyongva jár idebb-odább:
 Addig taps s koszoru fogadja
 A köklér tragárságait. . .
 S a Muzsa önmagára, busan,
 Fekete gyászatyóit borít!

Katángkörö.
 Fegyencz és szerzetes.
 — Francia regény. —
 Irta: Plouvier Ede.
 — (1 közlemény.) —

gyott volna maga után. A szegletekről lehulladoztak a kövek, imitt-amott repedések támadtak a falban s kivált a csereptetőzet volt megrongálva s különös — ugy tetszett — mintha ezek a romlások még arisztokratikusabb színben tüntettek volna fel a vén épületet. Mindegy, akárhog volt, de Lostranges báró büszke volt kopott lakására s ezt a büszkeséget legyőzni nem kis fáradságába került, midőn a körülmények most ugy hozták magokkal, hogy rendeletet kellett kiadnia a házfédél s a falak kijavítására.

A cserepezők mellett dolgozó napszamosok egyike, egy fiatal munkás, a tető kiszögelésén áll, lábait a rozadás csatornának vetve, mely a teher alatt könnyen leszakadhatott volna, mely esetben a fiatal napszamosnak az udvar közepére kellett volna zuhannia. Az ifju ember azonban annyira elfoglaltnak látszott, hogy nem gondolt veszélyes helyzetére, hanem állát két kezére támasztva, mozdulatlanul nézett előre.

A tető, melyen napszamosunk állt, az épület jobb szárnya felett volt s abban volt Lostranges Éva báró-kisasszony lakása. A bal-szárnyban a báró szobái voltak; hálszobájának ablaka épen nyitva volt, ugy hogy a tetőről behatott látni. Az ifju napszamos megpillantotta az ott heverő drága ékszereket s e gazdagság látása egészen elvonta őt a valódi világtól. Sokáig állt ott, különös gondolatokba melyedve, midőn vele átellenben, a balszárny tetőzetén, szintén egy ifju munkás jelent meg, ki annyira hasonlított hozzá, hogy első pillantatra felismerhető volt: ezek testvérei egy-

másnak. Ez a tetőzetről szintugy belátott a báróhölgy szobájába s a nyitott ablakon át látta édes anyját, ki a távollevő Éva kisasszony számára varrogatott.

Az ifju munkások tehát testvérek voltak és pedig ikertestvérek, s köztök a hasonlóság meglepő volt. De a mennyire hasonlítottak egymáshoz külsőleg, annyira különböztek egymástól belsőleg. Köztök olyas valami nagy hézag volt, mely a valót a lehetőtlől elválasztja. Az egyik Rikhard, az, ki a báró szobájában legeltette szeméit, eszének szolgált; az egyik lelke egész lelével szeretett, a másik hideg volt; az egyik annyira becsületes volt, hogy éhen halt volna meg, mintsem igaztalan keresemnyre gondoljon, a másik mohón nyelte el szemével a báró kincseit. Különbben mind a ketten szép természetes szellemi tulajdonokkal bírtak s mindketten fiatal emberek lévén, csak a kellő nevelés hiányzott nállök arra nézve, hogy jeles emberekké legyenek. De születésük-nél a nyomor állott, az ringatta bölcsőjüket s kényszerítette őket arra, hogy mihelyt bírják, durva kézimunka után lássanak.

A testvérek tehát átellenben voltak egymással, de tekinteteik egyetlen egyszer sem találkoztak. Előre nyujtott nyakkal, merev szemekkel s félig nyitott ajkkal susogta Valentin:

Oh, csak némi része is enyim lehetne annak a gazdagságnak, mely ott lenn a szobában van, ekkor az agyamban forrongó gazdagulni vágyó gondolataimmal nagy tetteket vihetnék véghez; ha igaz az, miről már sokat hallottam mesélni, hogy Párisban ügyesség és kitartás által tete-

mes vagyona tetheti szert, csak kezdeni s merészelni kell. . . De hát nekem semmim sincs, a mivel kezdek. . . Ah, mindjárt eltelik a reggeli ideje, a cserepező előjönök s nekem újra meszet kell bordanom. Ime! amott előttem a sok kincs; hátha felkeresném Lostranges báró urat s elmondanám neki, hogy mi-csoda egyszerű gondolatok, tervek forranak agyamba s nincs, a mivel valamit kezdek. . . Oh én balga, hiszen nem fogadna el engem, esztelennek, bolondnak tartana. Pedig hát ha akarnám, könnyű dolog lenne a csatornám leereszkenedem s a szobából kihoznom annyit, a mennyi elegendő lenne arra, hogy szerencsémét Párisban megkísértsem. Ezt aztán tolvajlásnak bűnnek neveznék s üldözésnek. . . Eh, van százféle módja a menekülésnek. Párisban szökném, idegen nevet vennék fel. — Ah, ha meg tudnám tenni! — Nihi, amott a szekrényen valami fénylő tárgyat látok, talán gyémánt. Az nagy értékű lehet. Csak bátorságom volna hozzá. . .

Ilyes gondolatok járták kereszttül-kasul a Valentin agyát. És ezek a gondolatok nem voltak újak, rég csirát verhettek már azok keblében, ugy hogy nem is irtóztott tőlök. Fájdalmas lemondással nézte Rikhard, térdre könyökölve, s homlokát kezére támasztva, édes anyját, ki fejét fölemelve, folyvást serényen munkálkodott. „Ah, — mondá az ifju, minden rossz gondolatól tiszta érzülettel — csakugyan kell lenni egy más életnek mely kárpótlást fog nyujtani az itteni szenvedésekért. Az én anyámhoz hasonló lények, kik itt a földi életben több szenvedéssel vannak

NI
) és
 ÉN.
 t. cz. gaz-
 HEZ
 münket
 golcsobb árak
 TARSULAT
 SZ. a.
 oság.
 as 1885.
 areel
 resze, lake-
 vezetésen
 atokat
 Amsterdám 1883. Diszertem.
 iparenye ütlet 1880
 elvállalja.
 bérmentve küld.
 ed 1876
 ELKAI
 ISTVÁN-
 forrás.
 Borvíz
 legdusabb szik- és
 szénsav tartalmu
 Európa valamennyi
 ásványvizet
 között.
 as kezelősege
 ELKAN
 s megye.
 egyelet
 en delután
 tandó
 ESRE
 eről és a mult
 an a felment-
 ászló,
 ági és feiügylet
 zet helyiségében

négyszög kilométer után 6, minden 1000 után 131 gyermek.

Közésg volt 12,692, iskola pedig 16,205, három év alatt 283 mal gyarapodott az iskolák száma; minden 22, □ kilométerre esett egy közég és minden 17, □ kilométerre egy iskola.

Más közeggel egyesülve 1764 közég tartott fenn iskolát,

Semmiféle iskola nem volt 305 közégben.

Az iskolák közül volt 503 (3.09%) állami 1844 (11.30%) közégi, 5337 róm. kath. 2181 gör. kath., 1797 gör. keleti, 2332 helv. hitv. 1439 ágost. hitv., 56 unitárius, 509 mózes hitv., 176 magán, 31 egyeti, felekezeti összesen 13,651 (82.25%), magán iskola összesen 207 (1.50%).

1869 óta 503 állami, 1365 közégi 332 felekezeti iskola keletkezett.

Ebben népiszkola volt 15,993, felső népiszkola 76, polgári iskola 136.

Tanterem volt 23,153; minden 12 négy-szög kilométerre, minden 551 lakosra s minden 98 tanköteles gyermekre egy-egy tanterem jutott.

Tanító volt 23,158, még pedig okleveles 19,802; oklevéllel nem bíró 3356; rendes tanító 20,249; segéd tanító 2909; ferfitanító 20,550; tanítónő 2578.

Kerültek pedig az összes népiszkolák 12,917,473 frtba, minden lélekre 0,07 frt, minden egyes népiszkolai tanuló oktatása 7,17 frtba került.

Tanítóképző volt 54, tanítónőképző 16, ezek közül állami 24, felekezeti 46. Ezekben képeztetett 2641 férfi, 991 nőtanító. Az intézetek kerületi 768,435 forintba. Tanítói oklevél kiadatot 84, tanítónői oklevél 376.

Kisdedovoda létezett 354. Egyesületi 115 magán 81, közép 63, felekezeti 84, alapítványi 15, állami 7. Az összes kisdedovodákba járt 17,796 fiú, 19,176 leány gyermek, együtt 36,972. Kisdedovoda 531. Minden év átlagos szaporodása 21 új kisdedovói állomás. Fentartási költség 290,851 frt. 2 óránevelőket képező intézet van, melyekben 17 tanár 102 növendék tanított s ezek közül 48 képesítették.

Az országos tanítói nyugdíjintézetnek 12,045 fűzött tagja, 4,535,284 forint alapvagyonja volt. Minden év átlagosan 449,543 forinttal gyarapítja az alapot. 1882-ben, 210 tanító nyugdíjt, 11 tanító segélyt, 670 özvegy segélyt, 1254 árva gyámoltást, 14 egyén végkielégítést nyert.

Nevezetesebb fürdőink.

— Közl.: Nagy Pál. —

(IV.) Máramarosból a szomszéd Bereg-megyébe menjünk át. Itt a megye északkeleti részén Munkácsra felül 3 órányi távolságra fekszik Szolyva vagy Szolyva a gróf Schönborn birtokában. E városka határán fakad a közönségesen ismert Szolyvai víz, mit a borhoz is használunk. Hazánk nagyobb városában általában el van terjedve, kellemes csipős savanyú sós izéről ismeretes és kedvelt, a bikszádnál gyengébb sósága egyes víz. — A hársfalvi savanyúvizes fürdő hidegvíz kuráján kívül nevezetes és savó gyógyfürdője is. A hozzájuthatás igen könnyű lesz jóróben, a most épülő munkács-stryi vasutvonalon.

Bereg-megyéje vizet még a többek közt a ploszkói, paulovai, polenai, olenovai és a luhi, mely utóbbi helyen két forrás vize nevezetes még külföldön is, u. m. a luhi Erzsébet- és a luhi Margitforrás.

A maribádi vízhez szokták hasonlítani (de annál is kitűnőbb) a szobránczi iting megyében. Regényes vidéken, a Kárpátok aljában fekszik a kis Szobráncz helység s negyed órányira tőle a fürdő, mely-

nek vize konyhasós kénes. A múlt század végén, vagy a jelen század elején lettek az itteni források felkarolva.

Legalább az itteni két Kútiaibeli iratából. Csuz, kőszvény, görvély különbözően bőrbajok, sőt még galandféreg ellen is sikeres a szobránczi fürdő.

A szabadsághősök szülő Zemplén megyében fekszik Erdőbénye, a hegyalja egyik völgy, káttanában 2 órányira Tokajtól. Az itt taláható gyógyviz — mint az számos helyen tapasztalható, — egy ós időben nyitott de kéőbb elhagyott bányából fakad. Erdőbányára, azsz Erdőbénye körülbelől egy jelentőségű.

A debreczeni ember a fürdőt most is bányának hívja, bárhol legyen is az, mesterséges vagy természetes? az neki mindegy.

Ha beveheti magát egy bányába, reggeltől estig bennel, a kád szelre teszi a szerszédást, ott ebédel, vacsorál a bányában, mert így használ Pedig nincs rosszabb, mintha valaki orvosi tanács nélkül, vagy épen annak ellenére használja a fürdőt p. o. komám uram, vagy némam asszony eszébelek után.

A bányei fürdő alapját Szirmai Ádám vetette meg 1828-ban. A víz timsós vasgáliczos, s inkább női fürdő, mint férfi fürdő.

Ha Dr. Török József kir. tanácsos akadémiai tag, nem irt volna a két magyar banya összes gyógyvizeinek s fürdőintézetneik természet s gyógytani sajátosságairól, csupán a bányei és parádi vizeket ismertette volna meg a tudományos világgal és a közönséggel, már akkor is megérte volna a nemzet hálaját és magrabecsületes. Valóban az erdőbényei gyógyvizet ő ismertette először tudományosan, azóta a fürdő kezd emelkedni, városunkban is sok hölgy tapasztalta már áldásos hatását, mint Kerekgyártó Sandorné, Báthori Imréné stb.

Le a kalappal, midőn Parádra, Havesmegyébe megnézik a Mátra aljában! Háromféle világhírű páratlan minőségű fürdője van 1, timsós vasgáliczos, 2, egyszerű vasas (elhanyagolva) és 3, a Csevicze.

Az első fürdőbe juthatni Kálka pólina vasuti állomásról 5 óra alatt Verpeleten, a sós és fejső Dóbrón keresztül kocsin. Az utóbbi időben Gr. Karólyi György tulajdonos igen sokat áldozott a fürdő berendezésére s parkokkal sétányokkal való ellátására, ő maga is új fényes kastélyban gyakran nyaral itt.

A timsós vasgáliczos víz női bajokban igen hasznos. A hideg kénes vizek közt első helyen említendő a parádi Csevicze. Az előbbtől nem nagy távolságra Parád helység felé. Ezen víz sajátága azon záptojáshoz hasonlítható szag, mit a benne levő kónkénegzőli nyér, égvényes hatása, ezen kívül van benne kis mennyiségű kóllaj is, mit az ivás utáni felbőfögések előmulnak.

Borral azonban hogy mily felséges? mindnyájan tudjuk, kik vele élni szoktunk. — A Csevicze vize az ismert világon mind ez ideig páratlan.

A bauvármegyében Kasatló mintegy 4 órányi távolságra vannak a Ránk és Herlein helységekről nevezett égvényes, konyhasós vasas savanyú vizek. Ezen vizek igen keresettek, kivált mióta egy idős zakszókóktus is csalogatja ide a kíváncsi vendégeket. Gyakran fordulnak meg németek, francziák sőt angolok is a fürdőben, kik leginkább a szókóktus bántalmára jönek ide.

A kut véletlenül szökken fel egy ártézi

kut furása alkalmával. Eleinte 16 órában egyszer 60 méter magasságra emberderéknyi vastagságban szökelt, de most már az időköz 8 órára s a magasság 18 méterre szállott le. A jelenet előtt szokatlán föld alatti moraj hallható, a szénsav nyomja fel a csöben a vizet, egyszer hirtelen felszökik a langyos víz s ismét lassan fogydogálva, magasságában folyvást kisebbedve visszamegy a csöbe.

A tünemény tartama alatt, mely lehet 5—10 percnyi a vascső mágneses állapotba jő s mint volt alkalmam tapasztalni, tetemes nagyságu vasat fogva tart ez idő alatt.

A fürdő igen csinos, a vidék bájoló. A víz vasas voltát a vizes övek sárga falai elárulják, miket itt nem is szoktak lemosni, épen gyógyhatásánál fogva.

Helyi hírek.

* Sajtóper. Póynár Dénes királyi ügyész ur sajtóper indított lapunk f. szerkesztője: Gaspár Imre ellen, a „Debreczen” f. évi 108 dik számában megjelent „Karczolatok” cz. cikk azon sorai ellen, melyekben Albrecht főherczeg ö császári fenségeiről van szó.

* Öngyilkossági kísér. Ma d. e. 10 órakor a kis-uj-utca 1732. sz. a. lakó Grósz Jakab nevű zsidó pinczer, ki utóbbi időben a Pattermann-féle sörcsarnokban volt alkalmazva, öngyilkossági kísérletet követett el. Egy kis kanberő, 6 lövető forgópisztolyal kétézer a szájába lőtt s daczára annak, hogy nagy vérvesztéssel szenvedett, e sorok írásáig még nem halt meg. Felsőége elszelése szerint először a saját feleségére lőtt, de azt nem találta, azután maga ellen fordította a fegyvert s a revolverből tényleg 3 gölyő hiányzik. Az udvar hátsó részében, a palánk mellett lőtte magát, ott hörögött, jajszt nem hallatva, míg a rendőrbiztos és az orvos meg nem érkeztek. Készt olykor olykor felemelte, egy párszor felemelkedni is próbált, de az nem sikerült. Grósz, ki 5 év óta betegeskedik, feleségével oly rossz viszonyban él, hogy azt többször meg is verte. — Állítólag már régebben foglalkozott az öngyilkosság eszméjével, melyet ma végre akart bajtani. Öngyilkosságának oka — saját vallomása szerint — a feleségével való rossz viszony volt, — azonban hozzá járhatott ehhez szegénysége és hosszas betegeskedése is. Legközelebb folyamodványt intézett a helybeli pinczer-egylet, hogy némi segélyben részesítse. Az egylet, belátva Grósz beteges, tehetetlen helyzetét — bár már többször tette — ma ismét segítségben részesítette őt. E pénzből vette a forgópisztolyt és a hozzá való töltényeket. — Beszállítatván a kórházba, Horváth Károly kórházi orvos megvizsgálta s az egyik gölyőnek az útját meg is találta. A fejső ajaktól jobbra, 1 centiméternyire hatolt be a gölyő, s hátul az egy alsólaput meg. Az orvos észlelére szerint a vérkeringés észrevehető gyorsasággal szűnik, mindazáltal csak hűlnap, vagy esetleg ma este adhat életbenmaradásáról hártározott véleményt. — Az orvos azon kérdésre: „miért lőte meg magát?” — azt felelte egész érthetőség: „a feleségem miatt.” — „Hány gölyő lőtt magába?” — „Kettőt.” a többi kérdésekre már érthetetlenül felelt, s miután egyebet nem tudhattak meg tőle, nyugodni hagyták.

* Végvágyalás. Rózsa Imre bűnügyében a végvágyalás f. hó 25-én fog a helybeli kir. törvényszék előtt meghátartani.

* Népesedés. A f. évi jun. hó 13-tól jun. hó 19-ig terjedő hét alatt született városunkban: 1. Református: törvényes 6 fiú, 5 leány, törvénytelen 2 fiú 4 leány, együtt 17. Elhaláztaltak 4 fiú, 2 leány, együtt 6. Kettős szülés történt egy esetben. Összesekketett 7

lépett az ablakon, felmászott a csatornába, onnan a tetőre, még mindig nézve két oldalra vajon nem látja-e valaki. Most elérte a kincset inge alá. Ebben a pillanatban kocsiörögést hallott az udvarról, nyugtalanul, csaknem kábultan nézett alá, s míg lehajlott, a tü, melyen mellébe szuródott. Az érzelmei fájdalom miatt elvesztette az egyensúlyt s hangos jajkiáltással az udvar kövezetére zuhant. Az udvari cselédek, a házfédők s Losstranges ur, ki leányával épen most érkezett meg, a leestét napszámoshoz futottak. Gyorsan orvost hoztak s az kijelentette, miként az ifjunak kitört a lába s apólas alá kell venni.

— Nálam most nincs üres szoba — mondá a báró szárazon — vigyék haza a szerencsétlen.

— De báró ur, — bátorzkodott a munkások egyike szót emelni — ennek a fiúnak az anyja nagyon szegény s nem tudja azt gyógyíttatni.

— Akkor hát vigyék a kórházba, különben majd gondoskodom róla.

Elvittek Valentint a kórházba. Édes anyja, kit rögtön tudósítottak a balesetről, sietett szerencsétlenül jart fiához. Valentin az iszonyu fájdalom mellett, melyet ki kellett állania, hihetetlen lélekjelenléti bírt, úgy hogy mihelyt a kórházba vitették, a tü összezsorított markában tartotta mindaddig, míg levették tetteket s mikor ágyba fektették, ugyesen elérte azt a szórderekalj alá.

De (érjünk vissza a báró házához.

(Folyt. köv.)

pár. II. Evangélikus = 0. III. Róm. katholicus: törvényes 1 fiú. IV. Zsidó: törvényes 1 fiú. Az elveszültek száma = 19, melyet ha összevetünk az elhaltak számával (40), az a p a d á s = 21.

* Kertsegi rendszabályzat. A csapó és homokkerten állandóan kúnt lakók óhajtanak már, hogy a városi tanács a kertsegi rendszabályokat, melyek már a rendőrfőkapitányság által régen be lettek adva, a városi közgyűlés elé terjessze! (Beküldött.)

* Ertesítő. Beküldetett szerkesztőségünk-höz a következő hoszu című iskolai értesítő: „Tizenkettedik jelentés a debreczeni ev. ref. egyház Valics Antalné iskolával egyesített nyolcz osztályu leánynevelő intézetéről és varró osztályáról az 1885-86 iskolai év végén.” — Szerkesztette: Dóczy Gedeon igazgató.

Az iskola az egyházi iskolaszék feügyelete alatt áll. A leánynevelő intézet nyolcz osztályu a varró iskolával együtt képez egy egészet; de az aló négy osztályu ezen iskolai évben „Valics Antalné iskolája” nevet nyert, a kegyes alapítónó nevérol. A tanító személyzet 14 tagból áll. A növendékek száma 222, ezek közül helybeli 193, vidéki 29. Felszerelésre költetett a lefolyt iskolai évben 60 frt. Az iskolai évet záró vizsgálat f. hó 28-án es 29-én tartatik meg. A beiratási díj egész évre 300 ft. A beiratások a jövő iskolai évre szept. 6-án veszik kezdetüket.

* Zilahy Gyulának a nemzeti színházban való vasárnapú vendégszereléseiről ritka egyhangu elismeréssel nyilatkozik az egész fővárosi sajtó. Még megérjük, hogy közönségünket ezen kedvencztől is megfosztja a nemzeti színház, melynek már Debreczen annyit jelszót adott. Zilahyt az „Egyetértés” így méltatja: „A nemzeti színházban egymást érik a vendégszerelések. Ma ismét egy új tehetség mutatta be magát a Zilahy Gyula személyében, ki a „Czifra nyomorúság” Mádi Simonját játszotta és pedig elég ügyesen arra, hogy a legjobb auspicziumokkal nézhesünk jövője elé. Zilahy még fiatal ember ugyszólván kezdetén a komolyabb elbírálás alá eső szín-padi szereplésnek, de máris tud annyit es hártározott tehetsége mellett van annyi intelligenciája, hogy tisztességes sikert vívhatson ki. Egyénisége a komikum felé hajlik; mi felleszésében könyveséget és öntudatos játékot találunk, alarja és orgánuma ellen sincs kifogásunk. Mozdulatai e szerepben élénken emlékeztetnek. Vízvárira, ki a Mádi Simon alakjának a nemzeti színházban megteremtője volt, ez azonban nem váit Zilahyunk hátrányára, miután mindvégig elég természetesen játszott.” A „Pesti Napló” így ír: „A nemzeti színházban tegnap este Zilahy Gyula, a fővárosi színpórból előnyösen ismert fiatal színész, mutatá be magát, mint Mádi Simon a Csiky Czifra nyomorúságában. A főváros közönsége megszokta e szerepet a Vizvári ki üző alakításában élvezni s hogy Zilahy a maga, sokban más felfogással meg tudta kedvelteni s végig le tudta vele kötni a figyelmet, magában is elég dicsejtést reá nézve. Zilahy annak a zsánernek tehetséges tolmácsa, melyet a meghodogut Halmi is művelt; ferfi ruhába bújtatott bakfis, igazabban a naturburusa kis körben elég ügyesen, eseti-ségében sokszor megkapó naivsággal mozog, csak néha vesz erőt rajta bizonyos nyugtalanúság, mely azonban inkább fiataliságának róható fel. Egészben vére megérdemelte azt a sok tapsot, melylyel a közönség nyílt jelen-tében is megjutalmazta.” A „Nemzet” így ír: „A nemzeti színházban ma este, mondhatnók hirtelensében, mintegy „kapuzás előtt”, még egy fiatal vidéki színész mutatá be magát, Zilahy Gyula ur, kinek az első fellépésével sikerült magát közönségünknek megkedveltetni. Nehéz feladatra vállalkozott; Mádi

Simont játszó... jöl mert sze... teljes és hatá... t-rementet, ho... repre vállalko... sának keretét... ur is; és hely... el mai sikerét... színész Paul... krisztinaváros... szemlélet esz... tehetséget, és... ország első sz... ban véve is n... zóra, ki ma e... részt igazolta... véleményét. Ig... alakítottá V... a mi színház... az nála, ki pá... vándor volt... nek, comicus... azon perczekb... benne megoz... alul maradt, a... midőn a tanul... előtte. Megele... is meg fog elé... pedig nem m... jében meg lett... a Pesten udva... megilleti, bizo... végült volna... De hát az, a... megjöhét. A... melhethet. Zila... tapasztalatlan... sége.” Hasonl... megerősítve a... hival szemben... * Asszony... hogy a nők... bucsut tudná... szakértőnk... bizonyos formá... vetkező: U... asszonyságot... — mondja U... kedves — val... tán láogass... deneseter Isté... led. — De t... Ökvetlenül, c... feledkezéssel... gondolsz... lehetsz. Ha... Jolant is. —... egy kisse rósi... az nem jó! N... gaddal hozd... jön, de te is... ugy-e édesen... tudod, hogy m... Hány van m... Bizony annyit... — Csakhogy... aranyosnak... meg meleg vi... édes, csak... Ugyan no... kább a te fele... egyszer isten... astán csakugy... * A hib... Edward, a... megbizottja s... a társaság föl... en és Debr... egyházfőkkel... írás újabb ma... a társaság K... magyar fordít... jára, 1892-re... megbizott erin... vesz Bálint... czeni teológus... dás jött létre... nyelv szerint... lógiai akadém... rait fogja a t... országai utjár... doni elnökség... * A hí... „debreczeni jó... 27-én d. u. 4... termében rend... tárgya pénzta... * Haláloz... 19 ig terjedő... ban: Nagy Ju... Szabó? ref. h... 30 e. gör. ka... 52 e. ref. neh... 16, Pócsi? ref... Mária, 4 hón... 2 e. ref. himl... leszlötlet gye... ref. béhurut, ... rut, Barta? ... Barcza Lajos... ván, 5 e. ref... ref. gyermeká... áll keplet Ibra... Árva István, ... Veres János, ... borné, 48 e. r... 4 hón. ref. b... elmebaj, Szöl... gümkör, Szal... szivbaj, Horvá... aszlyb, Boda... Varga József... béhurut, Na... özv. Bőr Fer... Sziágyi Fer-

élikus=0. III. Róm. törvényes I. fu. IV. Zsidó: az élveszültök száma=19, stb. az elhaltak számával =21.

Simont játszotta a „Czifra nyomoruság”-ban, e jól ismert szerepet, melyben Vízvári oly erőteljes és határozott kifejezés, sőt a szótáralkotó...
Dániel, 5 hó., r. kath., tüdőhurut, Lénárt István, 64 é. ref., aggkór. Marozán Lőrincz, 13 é., r. kath., tüdőgümök, Danók Rebeka, 6 1/2 é., r. kath., agylob, Seres Erzsébet 1 hó., ref., bélhurut, Pataky? ref., halvaszültöt fia, Harangi? ref. halvaszültöt fia, Szilágyi Péter, 66 é., ref., aggkór, Huga Mária, 5 hó., ref., bélhurut. Elhaltak összes száma 40.

20-án tartott lövészetet díjat nyertek: legjobb szöglovással Budaházy Miklós 1 db 10 frcos aranyat, szöglovással br. Mocsberg 1 db 5 frcos aranyat, legjobb lövéssel Westler István 1 db 2 frcos tallert, legtöbb kör-lövessel id. Páyer József 1 db 1 frcos tallert.
Helyi rövid hírek. A helyi vasúti vonatát ezental est 11 óráig rendszeresen közlekednek, a rendes árszabály mellett, 11 óráig...
A legjobb forrásból értesülünk...
A mint tudjuk...
Ha órákhozhoz futkosott, anélkül, hogy valami híre lett volna szert, így ír: „Mint futó tűz terjedt el ma a városban...”

1889-iki párisi kiállításra építeni fognak. A torony négyemeletes lesz. Az első emeletet két óriási boltív fogja képezni. E boltívek oly nagyok, hogy például a szent István toronyra nézve elferne alattuk. A torony négy lába alatti ter, csak 125 négyzet méter, de azért az alkotmány szilárdasága minden tekintetben biztosított lesz. A toronyba való felszállást az első emeletig fogaskerekű vasút fogja eszközölni, a mely a torony boltíves lábaiban lesz elhelyezve. Innen nagy hengerben mozgó emelőgép segítségével juthatni fel a csúcra. A torony, a melynek magassága meghaladja hétszert a Szent-István tornyot, csak öt millió frankba kerül. Tiszta vasból készül és legközelebb fog-nak hozzá építéséhez.
Rövid hírek. A székelőföldi iparműzeum a székelő művelődési és közgazdasági egyesület által f. hó 27-én nyitotta meg Marosvásárhelyt. — Szörnyő haláleset. Nagy Sándor, 28 éves bölcsész-tudós, ki a nemzeti múzeum könyvtári osztályában mint gyakornok volt alkalmazva, éjjel a Gellért-hegyi úton haladva ittas állapotban a serpentin ut korlátját átlépte, a lejtőn akart lejutni, de megcsuszott, legurult s össze-szelezta magát. Azonnal szörnyen halt.
Közgazdaság. — Budapesti sörtesztés. Kőbánya június 19. — Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg nehéz 40.—41.— fiatal nehéz 43.—43.—50.—frig.—magy. uras. fiatal közép 42.—43.—frig, magy. uras. fiatal könnyű 43.—44.—frig, magyar szedett nehéz 42.50.—43.—frig, magy. szedett könnyű 43.—44.—frig, romániai átmeneti bakonyi nehéz —.—frig, rom. átmeneti eredeti közép —.—frig, szerbiai átmenet nehéz 41.50.—46.—frig, szerb. átmeneti könnyű 42.—42.50 frtig hízó a vasutól mászálva —.—frig, hízó 1 fél éves élőszuliban 40/0 —.—hízó két éves élőszuliban 30.—32 frtig, makkos sertés élőszuliban 40/0, levonással frtig. Az árak hízalt sortéseknel páronként 40 kgl. és 4%-os levonással métermérésünkint értendő. Romániai és szerbiai sertéseknel, melyek mint átmenetiek adtakát a vevőknek, páronként 3 arany vám fejében megtérítetik.
A közönség köréből. A tisztaság netovábbja. Sajnálatomnak kell kifejezést adnom, midőn Debreczen városának — valószínűleg a rendőrség tudtán kívüli — tisztátalanaságról nyilatkozom.
A ki Sámson felől vonul be Debreczenbe, már belől a vasuti tőlön — tehát közvetlen a város tövével, midőn a vidéki közönség s általában az üzlet és forgalom emberei akár gyalog, akár fogaton jönnek a városba, ott találják a kihordott s lepedő nagyságra lebontoggett emberi hulladékgigga képződményeit, melynek fertőzőtt vulcanikus levegőjét kénytelen az utas 20—25 percig tartó átvonulása alkalmával élvezni. A bejárós elegantiája talán arra nem is jár? vagy tán a város érde me lakossai sem járnak arra? csak a vidékiek élvezetére van ajánlva?
Ha az ember ott jön el, befogja az orrát, de 20 percig nem állja ki, mert levegőt szivni kell, tehát, hogy az orrán ne szivja, felszítja a száján, ha pedig a száját fogja be, akkor felszítja az orrán, elég az hozzá, hogy felszivni okvetlen muszáj, mert közvetlen a szekér ut mellett vannak külön-külön helyekre leterítve.
Rend és tisztaság a lelke mindennek, hanem hát én ujjal tudnék Debreczen város területén mutatni félreesőbb és czelszerűbb helyekre, mert ez csak a vidéki közönség le-nézésére mutat. Én falusi jegyző vagyok, tudom, mert tanultam is, hogy mi a rend és tisztaság, és fel is ügyelek rá, ergő tudnia kell egy sz. kir. város rendőrségének is. Ajkít nem illet, ne vegye magára.
Egy falusi jegyző.
* Ezen rovartér melyben a közérdeklő felszólalások díjtalanul közöltetnek, a szerkesztő csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

Simont játszotta a „Czifra nyomoruság”-ban, e jól ismert szerepet, melyben Vízvári oly erőteljes és határozott kifejezés, sőt a szótáralkotó...
Dániel, 5 hó., r. kath., tüdőhurut, Lénárt István, 64 é. ref., aggkór. Marozán Lőrincz, 13 é., r. kath., tüdőgümök, Danók Rebeka, 6 1/2 é., r. kath., agylob, Seres Erzsébet 1 hó., ref., bélhurut, Pataky? ref., halvaszültöt fia, Harangi? ref. halvaszültöt fia, Szilágyi Péter, 66 é., ref., aggkór, Huga Mária, 5 hó., ref., bélhurut. Elhaltak összes száma 40.
* Reporter stílik. A tudatlan reporter azt állítja, hogy jól van értesülve. Ha a reporter a légzői kap valamely hírt, azt írja: „A legjobb forrásból értesülünk...”
* Főiskola köréből. A jövő iskolai évre szeptember 1-én választott Sassa Béla, jeles kézüességű ifjú segédtanár, az Andaházi-Szilágyi-féle intézet nevelője.
* Miért húzódik egy a por? Rekettye János jómódu paraszt a kérdés megfejtesével foglalkozott szünetlen. Hiszen pere oly egészséges, és sikeres eredményre olyan kétségen kívül. Mi lehet hát, a mi annyira meggyújtja az ő igazságának a jobbik végét?
* Kedélyes mulatság. Kedélyes mulatság folyt le f. hó 19-én szombaton este darabos-utca 1007. szám alatti háznál.
* Szomszédhöl. Jótékonysági eladás. A monopetriti tűzkárosultak javára f. hó 17-én a nagyváradi szinkörben jótékonysági előadás tartott, mely nevezett czélra 68 frt 90 krajczárt jövedelmezett.
* Halálozások. A jun. hó 13-tól jun. hó 19-ig terjedő hét alatt meghaltak városunkban: Nagy Juliánna, 1 1/2 é. ref. tüdőhurut, Szabó? ref. halvaszültöt fia, Demkó István, 30 é. gör. kath. tüdőgümök, Juhász József, 52 é. ref. nehezkór, Kiss Mária, 2 é. ev. himlő, Pócsi? ref. halvaszültöt fia, Bichtenszky Mária, 4 hón. ref. bélhurut, Péter Zsuzsanna 2 é. ref. himlő, Szalay Mária, 4 hón. ref. veszesültettség, Imre Mihály, 8. hón. ref. bélhurut, Nagy Gábor, 3 hón. ref. bélhurut, Barta? keresztetlen leány, görcsök, Barcza Lajosné, 27 é. ref. bélhurut, Kis István, 5 é. ref. himlő, Tütös M. hályné, 22 é. ref. gyermekági láz, Kis Gáborné, 33 é. ref. áll képlet Ibrányi Eszter, 1 hón. ref. görcsök, Arva István, 3 é. ref. szerencsétlenség, — Veres János, 54 é. ref. tüdőgümök, Kis Gáborné, 48 é. ref. tüdőgümök, Nagy József, 4 hón. ref. bélhurut, Ocsai Klára, 55 é. ref. elmebaj, Szöllösi Andrásné 30 é. ref. tüdőgümök, Szalai Eszter, 3 hón. ref. szervi szivbaj, Horváth Gyula, 1 é. ref. gyermek-aszály, Boda Juliánna, 6 é. ref. himlő öv. Varga Józsefné, 66 é. ref. Rácz. J. 7 hón. ref. bélhurut, Nagy Gyula, 2 hó. ref. bélhurut, öv. Bör Ferenczné, 76 é. ref. tüdőgümök, Szilágyi Ferencz, 1 1/2 é. ref. tüdőhurut, Bakó

1889-iki párisi kiállításra építeni fognak. A torony négyemeletes lesz. Az első emeletet két óriási boltív fogja képezni. E boltívek oly nagyok, hogy például a szent István toronyra nézve elferne alattuk. A torony négy lába alatti ter, csak 125 négyzet méter, de azért az alkotmány szilárdasága minden tekintetben biztosított lesz. A toronyba való felszállást az első emeletig fogaskerekű vasút fogja eszközölni, a mely a torony boltíves lábaiban lesz elhelyezve. Innen nagy hengerben mozgó emelőgép segítségével juthatni fel a csúcra. A torony, a melynek magassága meghaladja hétszert a Szent-István tornyot, csak öt millió frankba kerül. Tiszta vasból készül és legközelebb fog-nak hozzá építéséhez.
Rövid hírek. A székelőföldi iparműzeum a székelő művelődési és közgazdasági egyesület által f. hó 27-én nyitotta meg Marosvásárhelyt. — Szörnyő haláleset. Nagy Sándor, 28 éves bölcsész-tudós, ki a nemzeti múzeum könyvtári osztályában mint gyakornok volt alkalmazva, éjjel a Gellért-hegyi úton haladva ittas állapotban a serpentin ut korlátját átlépte, a lejtőn akart lejutni, de megcsuszott, legurult s össze-szelezta magát. Azonnal szörnyen halt.
Közgazdaság. — Budapesti sörtesztés. Kőbánya június 19. — Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg nehéz 40.—41.— fiatal nehéz 43.—43.—50.—frig.—magy. uras. fiatal közép 42.—43.—frig, magy. uras. fiatal könnyű 43.—44.—frig, magyar szedett nehéz 42.50.—43.—frig, magy. szedett könnyű 43.—44.—frig, romániai átmeneti bakonyi nehéz —.—frig, rom. átmeneti eredeti közép —.—frig, szerbiai átmenet nehéz 41.50.—46.—frig, szerb. átmeneti könnyű 42.—42.50 frtig hízó a vasutól mászálva —.—frig, hízó 1 fél éves élőszuliban 40/0 —.—hízó két éves élőszuliban 30.—32 frtig, makkos sertés élőszuliban 40/0, levonással frtig. Az árak hízalt sortéseknel páronként 40 kgl. és 4%-os levonással métermérésünkint értendő. Romániai és szerbiai sertéseknel, melyek mint átmenetiek adtakát a vevőknek, páronként 3 arany vám fejében megtérítetik.
A közönség köréből. A tisztaság netovábbja. Sajnálatomnak kell kifejezést adnom, midőn Debreczen városának — valószínűleg a rendőrség tudtán kívüli — tisztátalanaságról nyilatkozom.
A ki Sámson felől vonul be Debreczenbe, már belől a vasuti tőlön — tehát közvetlen a város tövével, midőn a vidéki közönség s általában az üzlet és forgalom emberei akár gyalog, akár fogaton jönnek a városba, ott találják a kihordott s lepedő nagyságra lebontoggett emberi hulladékgigga képződményeit, melynek fertőzőtt vulcanikus levegőjét kénytelen az utas 20—25 percig tartó átvonulása alkalmával élvezni. A bejárós elegantiája talán arra nem is jár? vagy tán a város érde me lakossai sem járnak arra? csak a vidékiek élvezetére van ajánlva?
Ha az ember ott jön el, befogja az orrát, de 20 percig nem állja ki, mert levegőt szivni kell, tehát, hogy az orrán ne szivja, felszítja a száján, ha pedig a száját fogja be, akkor felszítja az orrán, elég az hozzá, hogy felszivni okvetlen muszáj, mert közvetlen a szekér ut mellett vannak külön-külön helyekre leterítve.
Rend és tisztaság a lelke mindennek, hanem hát én ujjal tudnék Debreczen város területén mutatni félreesőbb és czelszerűbb helyekre, mert ez csak a vidéki közönség le-nézésére mutat. Én falusi jegyző vagyok, tudom, mert tanultam is, hogy mi a rend és tisztaság, és fel is ügyelek rá, ergő tudnia kell egy sz. kir. város rendőrségének is. Ajkít nem illet, ne vegye magára.
Egy falusi jegyző.
* Ezen rovartér melyben a közérdeklő felszólalások díjtalanul közöltetnek, a szerkesztő csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

SZERKESZTŐI POSTA. Dr. Cs. L. urnak, Szentes. Köszönettel vettük. Minél előbb közöljük. Ny. F. urnak, Budapest. Versőtől a hangulatot és a forma érzékét eltagadni nem lehet, de semmi új, semmi megragadó nincs a szülőföld iránti érzelmeiben. Szászor el voltak már ezek (még pedig jobban!) mondva. Idővel jobbat várunk. Felelős szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kufasi Imre.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE gyógyhely Budapesten (Budán.) Idény május 1-től szeptember 30-ig. A gyógyhely keserűvíz forrással (ivó és fürdő gyógymód) legjobb sikerrel használható: a belek bántalmainál, a hasi és általában a vesztőrendszerben, a legkezelebb nemesebb szervekkel való vértőlalásnál, a verőcéri pangások esetében, a rányérnél, máj-és lép bajoknál, a köztvényénel és végre női betegségnél. Egészesen fekvés, tiszta tüde levegő. 60 kényelmes lakszoba, jó vendéglő, többnemű szórakozás. Pontos közlekedés a fővárossal állomásozó társaskocsin, reggel 5 óráttól kezdve. Rendelő orvos dr. Bruck J. (lakik: Buda-pest, vigadó-ter biztosít. épület.) Tulajdonos: MATTONI HENRIK.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás.

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás

Téli
gyógyítás

Csak valódi, ha minden dobozon a gyárjegye egy sas és MOLL A. sokszorosító czég nyomata látható.

Ezen porok gyors gyógyhatása makacs gyomor- és bélbetegségek, emésztési nehézségek, altestbajok, gyomorgörres, dugulás, májnyj, vértelenség, aranyér és a legkülönfélébb női betegségek ellen évtizedek óta folytonosan növekedő elismerésben részesül. — Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak Magyarországon minden nevezetesebb gyógyszer-tárban. Csak Moll-féle készítmény kéréndő.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt. Tuchlauben 9.

Naponta szétküldés utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Köszönőirat MOLL A. urhoz Bécsben.

Új foglalkozással fogva az ön Moll-féle Seidlitz porai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra s kívánok érte szívvelyes „Isten fizesse meg”-et; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko Ján. F. lelkész Honnenschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb bedörzsölő szer
köszvény, csusz
és minden meghűlési betegségek ellen.

Csak valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli. Köszvény, csusz, mindennemű testzaggatás és bégulással; burogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok gyuladásánál. Belsőleg vízzel vegyítve rögtön roszullét, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 80 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszer-tár és ásványaru kereskedésben. Csak Moll-féle készítmény kéréndő.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt. Tuchlauben 9.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen hihetetlenül működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel
Hornof, lelkész Micholup-ban

NINCS TÖBBÉ TUDÓBETEGSÉG!

TRENKER-féle

JÁVOR-KIVONATI SZEREK GYÁRA
NÉMET-KERESZTUR SOPRON MELLETT.

Betegnek segítségére lenni, az ember kötelessége s e kötelességet csakis a feltaláló TRENKER jávorkivonati szereinek használása által teljesíthetni

A jávorkészítmények az egyedüli gyógytáplálószer a mell-, gyomor- és aranyeres bajok, gyenge emésztés és általános testi gyengeség ellen, továbbá női betegségek, idegbajok, verszegény gyermekeknek kik schruphulosusok, súlyos betegségeknek gyors üdülést eszközölnek, valamint minden bronchialis tartós és időszaki bajoknál.

Egy beszélnék és ajánlják a következő professzorok: Dr. Moser N. J., Bécs Dr. Weigel egyetemi tanár, Lemberg Dr. Dunajet Ign. járásorvos Nagy Megyes és dr. Schumel T. J. Kreisbach.

A jávor gyógyszerek a bécsi és budapesti vegyészeti kísérleti al omásoknál megvizsgáltattak és mint legjobb gyógyszerül ajánlottak, miután ezek emésztés és étvágytalanság ellen hatnak, nem okoznak az ízben savanyts.

ARAI a valódi Trenker féle jávorigyógyszereknek: a sűrített jávor kivonat (acer dascarpus) tégelyekben 50 és 30 kr., jávor kivonati gyomor-pasztillák skatulyában 50 és 30 kr., jávor kivonati méllibonok kartonokban 20 és 10 kr. Nagyban megrendelésnél árlengedés, Postán és vasutal szétküldi vezértárnokunk. Továbbá Török J. gyógyszer. király-utca 12., valamint az összes bel- és külföldi droguisták, gyógyszerészek, fűszer-, csemege- és ezakorka kereskedőknél 2 forintot alul nem küldetik szét.

Debreczenben kaphatók: Rickl József J. Zelmos és Gereby Fülöp urak kereskedésében.

Cgynökök és raktárnokok kerestelnek.

Tekintetes

Trenker M. A. és társa uraknak Német-Kereszturott.

Van szerencsém ezáltal becses tudomásukra hozni, miszerint az önök által feltalált Jávor szereket megvizsgálván azzal próbát tettem magamnál és betegemnél, hogy azt kitűnőnek találtam a hozott több nemétől, kérem pedig ezen áldásos jó haszner terjesztésére ezen bizonyítványomat a hírlapokon közhírré tenni, mivel bebizonyult dolog az, hogy érdemes tea. Szegeden, 1886. január 31.

Dr. Gabara Vince,

városi főorvos, sebész, az összes gyógytudományok tanára, a Lipót-rend lovagja és aranykoronás érdemkereszt tulajdonosa

Ideit töltési ásvány- és gyógyvizeket, úgy mint: Bikszádi, Bártfai, Bilini, Budai, Csizi, Emsi, Gieshübit, Gleichbergi, Halli, Ivándai, Karlsbadi, Lipiki, Marienbadi, Mohai „Agnes”, Parádi, Rohitschi, Salvátor, Seiti, Szolyvai stb. Továbbá, saját termelésű ermeleki ó-hegyi boraimat a leg-tisztabban kezelve üvegenként ugyszintén, hordó számra,
1 literes üveg, üveg nélkül frt — 24 kr.
1/2 „ „ „ „ frt — 12 kr.
Hordó számra 100 liter frt 18. — kr.
Az üres üvegek 10—5 krajczárért váltatnak vissza
Végül:

a hortobágyi sajtzövetkezetnek „orda” turóját,
mely keilames íze és felette olcsósága miatt tűnik fel, valamint mindenféle
CSEMEGE SAJTOKAT (Mont d'ors)

ajánl:
RICKL JÓZSEF ZELMOS
Debreczenben.

Debreczen, 1886 augusztus KUTASI LÁRÁ közgyűlésében

SWADLO FERENCZ BUDAPEST.

Gyára:

VII. her. alsó erdő-sor

3. sz.

Ajánlja szabadalmazott, zártalan, önmagukat felhuzó
zárredőnyeit

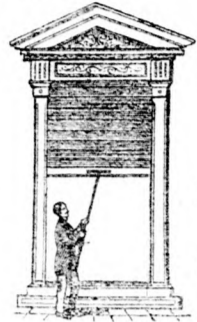
hullámozott aczellemezű; továbbá szabadalmazott Blazioek- és Brecka-féle töltő és szel-
lőzetesi

kályhát;

valamint

központi-fűtési berendezéseit,

Saját szabadalma szerint, egy vagy több helyiség számára; mely utóbbiak különösen új építme-
nyeknél iskoláknál, kórházaknál, stb. szellőztetéssel, vagy szellőztet és nélkül, igen czélszerűen
alkalmazhatók.

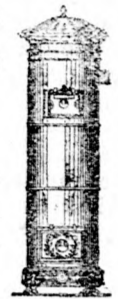
Ajánlja továbbá valamennyi az építési szakmába

tartozó munkáit u. m. épületi-, mű- és szerkezeti

lakatos munkáit.

Mintakártyák és költségve-

tések, ingyen és bérmentve.

„MARGIT“

gyógyforrás,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelmezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szén, de gazdag, félig kötött szénadtartalma kiváló hatásnak bizonyult különösen **tüdőbántalmaknál** a hol a szabadszén-sav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szén-sav gazdagsága a gyógyhatásu alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszén-savtartalomában erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleichenbergi, tudóbajokban**, különösen **tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használhatók.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorffban**, a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapestén: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navratil, Dr. Poór, Dr. Kóty, Dr. Barbás;** Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a légsz., emésztő- és húgy-szervek általános hurutos bántalmainál.

Borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

m. k. udvari ásványvíz-
szállítóház Budapestén.

Ugyszintén kapható minden gyógyszer-tárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben,

Cs. kir. szabadalmazott higiéniai készítmények a száj és fogak ápolására

Dr. Faber C. M. orvostudortól,
a mexikói császár udvari orvosa, a becsület-le-
gio lovagja.

Eucalyptus-szaj-eszencia

(jutalmazva 1878-ban, Párisban)
kitűnően hat a ragályok ellen, védszer a diphte-
rius ellen, nélkülözhetetlen mindennemű nyak-
fájdalomnál, a száj és gyomor rossz szaga el-
len, fogfájás ellen. A gyermekeknek gargarizálás
végett az iskolába való menetel és kijövetel után
igen ajánlható. A szobák fertőtlenítésénél nel-
külözhetetlen. Egy pal czk ára 1 frt 20 kr. o. é.

Különleges szájszappan: „Puritas.”

Az egyetlen, mely az 1862-iki londoni kiál-
lításon éremmel tüntettetett ki, mivel a legal-
ka masodik eszköz a fogak jó karban való t r tá-
sára nevez. Egy doboz ára 1 frt o. é.

Garantirozott Puritas-fogkefék
préselt bakkfából és vegyileg megédzett szőr-
ből 1 drb ára 50 kr.

Kaphatók: Debreczenben Gótl I. Nándor
gyógyszertárban, Miskolcon Dr. Szabó F., Dr.
Szabo C. gyógyszerésznél, Egerben Góllner Ló-
rincz gyógyszerésznél, Szécsényben Pokorny P.
gyógyszerésznél.

Főraktár: Bécs, I. Bauernmarkt 3.

Szent Jakab-cseppek,

Minden gyomor- és ideg baj teljes
és biztos gyógyítására, olyanoknak is
a melyek eddig ellentálatok minden
előigi gyógyszernek, különösen gyomor-
hurut, gyomor-gyengeség, kolika, gör-
csök, rossz emésztés, szorongások
szívdobogás, fejfájás stb. A Szent Ja-
kab-cseppek, az alrai görög kolostor
mezi lábas szerzeteseinek előírása szerint, lepar ova
a kelet legkitűnőbb 22 gyógyvövényétől, melyeknek
mindenképpen is első helyet foglal el a gyógyszerek
között, töltetlen sikert biztosít a cseppek használá-
tásuk!

Kapható palczkonként 1 és 2 már-
kájával.

Főraktár: M. Schulz, Hannover
Schillerstr.

Raktárak: Debreczenben: Dr. Rotschnek V.
Emil gyógyszer. Szegeden: Károlyi Kálmán gyógyszer.
Kudapestén: Török József gyógyszer., Nyiregyházaán:
Eorányi E. gyógyszer., Miskolcon: Racz Gy. gyógyszer.,
Kassán: Molnár Lipót, Szabadkán: Nilassin Ignác
gyógyszertárban.

Előzetes
Helyben és p
Egy évre . . .
Fél évre . . .
Negyed évre . . .

Egyes sz
A lap szellemi r
den közlemény: j
utca 1564. sz
háza szerkesztő
költsé

Előzetes
TELEGGDI K.
OS ÁTHY K.A.
kereskedésben
talán KUTASI
nyomdájában sa
nyja

Heged

(K. B)

Istenasszony
tam halvány
a szenvedés
szózatát, hog
>Előre!
meid tiszta
nak mosolyá
Minden
ába volt! H
a remény p
felejtis-szeme
csüggedés.

Mit sz
lut a
közé vetem
bohó álmok
eloszolnak,
Folytasd,
bukott Ister
lelkem addi

Künt,
a mily szab
az oroszlan
ron, akárcsa
teté vele a
denkit, kele

Künt,
elásott holt
ván, a mily
lakott a hy
letet keltet
minden más

Vihar
ha megren
lán bátran
ő hatalmas
har szava!

Mig a
rejtekebe b
óvatosan el
rága, vihar

Tigris
szópó tigris
netelete kétes
harczban, s
az halálos

A hye
ba, ő csak
dett, midő
valamelyik

Midőn

népeget ősz
házfedők az
látják schol
tőnek ama
nyit a vidé
Mikor a ren
keresett, ho
nem talált h
szobájának
oda, hogy a
Épen mikor
nyitott be a

— Mit
Rikhardot.
— Bod
— lemas
raz megse
— Me

kor a napsz
mi az ördög
csak furcsa
Este a
vigalomhoz,
szobájába m
tűzni, nem